

Samenvatting enquête Stadssynode030.

Aan de enquête¹ namen 305 mensen deel. Daarvan omschreven 247 zichzelf als 'actief katholiek' (81%). Daarnaast is de enquête ingevuld door niet-actieve katholieken, christenen van andere kerkgenootschappen, mensen die zichzelf omschrijven als gelovig, maar niet behorend bij een kerkgenootschap en niet-gelovigen. Omdat deze groepen klein in omvang zijn is het moeilijk hun antwoorden goed te interpreteren. Het overgrote deel van de respondenten zijn actieve katholieken tussen 40 en 60 jaar (99) en tussen 60 en 80 jaar (98).

Herkenning van de katholieke gemeenschap

Als de vraag wordt gesteld waar mensen de katholieke kerk aan herkennen draait het om vier dingen: geloof, gemeenschap, vieringen en hulp aan de medemens. Die kernwoorden zijn consistent in de enquête. Op de vraag wat de opdracht van katholieken in de stad is, wordt de navolging van Jezus Christus het meest prominent genoemd, net als de zorg voor de minder bedeeden in de stad.

Aan het eind van de enquête konden mensen de zin aanvullen: 'Voor mij blijft de kerk belangrijk omdat...'. Daarin worden het geloof (het beleven, onderhouden en voeden van het geloof) en de gemeenschap (samen geloven, samen vieren, elkaar ontmoeten) opvallend vaak genoemd als datgene wat de kerk betekenisvol maakt.

Door de enquête heen wordt ook duidelijk dat men de kerk ziet als een gemeenschap waarin waarden centraal staan. Ten aanzien van de normen is men echter kritischer. Om het in een voorbeeld te zeggen: het uitdragen van trouw in relaties onderschrijft men, maar als dat vertaald wordt in het verbod om te scheiden, zijn er veel minder mensen die dat onderschrijven. Blijkbaar is de vertaling van waarden in normen niet zo rechtstreeks en vanzelfsprekend en wordt de vertaling van waarden in normen door de kerk kritisch bekeken.

Katholiek zelfbewustzijn

Uit de enquête blijkt dat het zelfbewustzijn van katholieke niet groot is. Vaak wordt gezegd dat katholieken niet trots zijn op hun geloof. Drie elementen lijken daarbij een rol te spelen:

- De kennis van het geloof en het gemak om daarover te spreken is niet groot. Er is behoefte aan verdieping.
- De ontbrekende aansluiting tussen de kerk en de wereld van vandaag wordt vaak als belemmering aangewezen.
- Het misbruikschandaal wordt regelmatig genoemd als factor die het beeld van de kerk negatief beïnvloed.

Er is weinig in de katholieke kerk om trots op te zijn, zo lijkt het en het is dan ook niet verwonderlijk dat evangeliseren een lage prioriteit heeft als het gaat om de opdracht van katholieken in de stad. Minder dan de helft van de actief katholieke respondenten is het met die opdracht (helemaal) eens. Of heeft evangeliseren een te negatieve (bij)klank?

¹ De enquête heeft geen wetenschappelijke pretenties. De vragenlijst is niet getest en gevalideerd. De resultaten moeten dus met enige voorzichtigheid worden behandeld.

Prioriteiten

Net als op veel plaatsen speelt ook in Utrecht de discussie over de kerkgebouwen, het openhouden of sluiten daarvan. Op dat punt levert de enquête een ambivalent beeld op. Het sluiten van kerkgebouwen noemen de respondenten in grote meerderheid een verlies voor de stad en ze vinden ook de sociale functie van kerkgebouwen belangrijk. Tegelijk wordt dat beeld genuanceerd als in de enquête wordt gevraagd om prioriteiten voor de katholieke gemeenschap aan te geven. Dan is het openhouden van kerken niet de topprioriteit. Sterker nog, een aanzienlijk aantal actieve katholieken vindt dat hun laagste prioriteit. In de vraag naar prioriteiten kon men voorkeuren van 1(laagste) – 10(hoogste prioriteit) geven. Kerken open houden kreeg van 81 actieve katholieken een prioriteit 8 of hoger en van 93 actieve katholieken een prioriteit 3 of lager. Als we dat afzetten tegen andere meer inhoudelijke onderwerpen valt het verschil op. Activiteiten voor jongeren krijgt van 136 respondenten een prioriteit 8 of hoger. 110 respondenten vinden scholing van vrijwilligers een prioriteit 8 of hoger.

Vieringen

De vraag naar prioriteiten legt ook een schijnbare tegenstelling bloot als het gaat om vieringen. Terwijl een flinke groep het houden van kwalitatief hoogstaande vieringen op een beperkt aantal plaatsen hoog waardeert (82 respondenten vinden dat een prioriteit 9 of hoger), zijn er 117 mensen die dat juist met een 3 of lager waarderen. We vermoeden dat tot de laatste groep vooral die mensen behoren die het een groot gemis zouden vinden als er in hun wijk/geloofsgemeenschap geen liturgie gevierd zou moeten worden. Het is een schijnbare tegenstelling omdat het een het ander niet uitsluit: het zorg dragen voor kwalitatief hoogwaardige liturgie betekent niet automatisch dat liturgie elders niet meer gevierd kan worden.

Investeren in geloofsinhoud.

De enquête wekt de indruk dat katholieken in de stad zich bewust zijn van de noodzaak om te investeren in inhoud van het geloof en dat er een flinke opgave ligt om te laten zien dat het geloof ook in de stad van vandaag en voor een nieuwe generatie relevant en betekenisvol kan zijn.

Vervolg

De stadssynode bespreekt de uitkomsten van de enquête en de uitkomst van een aantal aanvullende gesprekken (o.a. katholiek onderwijs, buurtpastoraat, geestelijk verzorgers) op 20 november met iedereen die daarover mee wil praten. Half december sluit de stadssynode haar werkzaamheden af met een aantal aanbevelingen die aangeboden zullen worden aan pastoor Ton Huitink.